

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Bergkvara skola
i Torsås kommun

Tillsyn i Bergkvara skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Torsås kommun under hösten 2016. Bergkvara skola besöktes av Skolinspektionen den 7 november 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Enligt Skolverkets officiella statistik för läsåret 2015/2016 nådde nästan alla elever i årskurs 6 kunskapskravet för betyget E eller högre i samtliga ämnen. Den genomsnittliga betygspoängen varierar mellan 11,7 och 16, med lägst resultat i musik och hem- och konsumentkunskap och högst i engelska.

Skolinspektionen har inte tagit del av någon egen statistik från skolenheten för 2016 för årskurs 3.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-03-31
Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-03-31

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att utbildningen vid Bergkvara skola till stora delar uppfyller författningarnas krav. Skolans kvalitetsarbete behöver dock förbättras, så att rektorn tillsammans med lärarna analyserar resultaten på skolnivå och fattar beslut om utvecklingsåtgärder som grundar sig på skolans resultat. Detta arbete behöver också dokumenteras. Rektorn behöver också se till att elevhälsan används främst förebyggande och främjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

2016-12-20

3 (10)

Dnr 43-2016:4502

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Torsås kommun att senast den 31 mars 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Torsås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och främjande och att psykolog deltar i elevhälsans förebyggande och främjande arbete.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan i Bergkvara skola F-6 inte arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Av intervjuer med lärarna framkommer att de får stöd av elevhälsans alla funktioner om de anmäler behov kring en särskild elev. Samtidigt berättar de att det saknas skolpsykolog på skolan och att det förra läsåret även saknades skolsköterska på skolan. Från hösten 2016 finns en skolsköterska på skolan en halv dag i veckan. Lärarna berättar att elevhälsan används i individärenden men att de också ser behov av att elevhälsan även används på gruppnivå.

2016-12-20

4 (10)

Dnr 43-2016:4502

Av intervjun med rektorn och biträdande rektorn framgår att det skiftat i personal i elevhälsan vilket lett till avbrott i elevhälsans arbete och svårigheter kring kontinuitet. Rektorn berättar att skolpsykolog köps in endast för utredningsarbete av individer. En rekryteringsprocess pågår för att hitta en skolpsykolog på deltid. Psykologen ska enligt rektorn även användas i det förebyggande och främjande arbetet.

Rektorn menar att hela elevhälsan inte används i det förebyggande och främjande arbetet, kuratorerna används inte i arbetet menar han.

Av intervjun med elevhälsan framgår att de byten av rektorer och förvaltningschefer som skett de senaste åren tillsammans med de byten av personer som skett i gruppen har försvårat arbetet för elevhälsan. De olika skolledarna har alla haft olika agendor och medlemmarna i elevhälsan har hittills framför allt verkat individuellt utifrån vars och ens profession. Sedan två år tillbaka ser de intervjuade dock en stabilisering i gruppen och en gemensam vilja att börja arbeta mer främjande och förebyggande. Elevhälsan uppger att de biträdande rektorerna arbetar olika och att det saknas tydliga direktiv för elevhälsans arbete. Den nye rektorn har dock visat intresse för elevhälsan och har initierat ett arbete för att hitta rutiner och utvecklingsområden.

Elevhälsan menar att alla delar av teamet fortfarande inte kommer eleverna till del utifrån ett främjande och förebyggande perspektiv. Till exempel berättar skolsköterskan att hon inte hinner mer än de lagstadgade uppdrag som ligger på hennes ansvar i dagsläget.

Utifrån intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärarna bedömer Skolinspektionen att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Av skollagen framgår att för elever i grundskolan ska det finnas elevhälsa och att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande mot utbildningens mål. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276) sägs att arbete med elevhälsa bör i stor utsträckning vara förebyggande och ha en hälsofrämjande inriktning. Arbete med elevhälsa förutsätter vidare en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning m.m. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete inte uppfyller skolförfattningarnas krav. Skolinspektionen fäster i sin bedömning särskilt avseende vid att det vid skolenheten inte finns psykolog, kurator och skolsköterska med i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Vid sådant förhållande kan elevhälsan inte heller stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

2016-12-20

5 (10)

Dnr 43-2016:4502

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Bergkvara skolas verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Torsås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Torsås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska skapa och implementera rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet.
- Rektorn ska kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen på enhetsnivå samt dokumentera arbetet. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls.

2016-12-20

6 (10)

Dnr 43-2016:4502

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet i Bergkvara skola när det gäller att utifrån skolans samlade resultat analysera och besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder, planera för åtgärderna och se till att dessa genomförs. Det finns också brister i dokumentationen av arbetet.

Till Skolinspektionen har en likabehandlingsplan samt en rapport kring kvalitetsarbetet 15/16 inkommit. Av denna dokumentation framgår att det för årskurs 3 saknas sammanställningar av elevernas kunskapsresultat. För årskurs 6 finns en sammanställning gällande andel elever som nått kunskapskraven i respektive ämne. I den dokumentation angående trygghet och studiero som inkommit finns beskrivning av rutiner samt olika aktiviteter som skolan gör varje år. Något resultat av skolans arbete med trygghet och studiero finns inte beskrivet i dessa dokument.

Av intervjuer med lärare framkommer att de inte haft något forum för gemensam utvärdering av skolans arbete, samtidigt berättar de att de utvärderat skolans trivselenkät men inte kunskapsresultaten. Det material som den biträdande rektorn krävt in är likabehandlingsplanen samt resultatet av trivselenkäten. Information om kunskapsresultaten menar lärarna att rektorn får via klasskonferenserna. De intervjuade återkommer under intervjun till att det är lärarna själva som utvärderar sin egen undervisning och att de har mycket stöd av varandra i de dagliga mötena. Ser de behov i verksamheten så menar de att de tillsammans arbetar för att åtgärda dem. De beskriver även ett gemensamt ansvar och arbete kring trygghet och trivsel på skolan. Skolans personal har hittills skött dessa delar själva och satt egna mål för verksamheten, liksom de har löst de problem som uppstått.

De intervjuade är dock överens om att de ser en förändring i och med den nya rektorn. Utifrån en studiedag under hösten ska nu varje enhet i kommunen ta fram nya mål och utvecklingsbehov kring trygghet och kunskap för sin specifika verksamhet.

Av intervju med rektorn och den biträdande rektorn framgår att de anser sig ha tillräckligt underlag för att kunna göra nödvändiga förändringar och för att fördela resurser utifrån de behov som finns på skolorna i kommunen. Det material som skickats in till Skolinspektionen speglar det arbete som tidigare skett enligt rektorn. Han menar vidare att ett arbete är initierat för att varje specifik enhets behov tydligare ska framgå i utvärderingar och mål. På frågan om vilket utvecklingsarbete som idag pågår utifrån tidigare utvärderingar svarar rektorn att just nu genomförs läslýftet för lärarna i årskurs F-3. Rektorn är osäker på vad det beslutet grundar sig på, men hänvisar, tillsammans med biträdande rektorn, till den dokumentation kommunen skickat in inför tillsynen som den tidigare rektorn sammanställt.

Av skollagen framgår att varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen ska vara att de nationella målen uppfylls och det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Enligt Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98) om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet innebär systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på långsiktig utveckling.

2016-12-20

7 (10)

Dnr 43-2016:4502

Det framkommer också av råden att dokumentationen ska vara tillräcklig för att kunna ligga till grund för analys och beslut om prioriteringar av utvecklingsinsatser.

Av den samlade utredningen i ärendet framgår att resultatredovisningen i Bergkvara skola är bristfällig vilket medför att det inte gjorts några analyser av verksamheten som kunnat ligga till grund för beslut om utvecklingsåtgärder. De åtgärder som vidtagits har tillkommit utifrån individuella initiativ alternativt från generella beslut för kommunen i stort. Skolinspektionen konstaterar också att skolan saknar dokumentation och uppföljning av de insatser som gjorts.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Bergkvara skolans verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Torsås kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver

2016-12-20

8 (10)

Dnr 43-2016:4502

förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Stadler
Beslutsfattare

Daniel Nilsson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Bergkvara skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grundsärskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

2016-12-21

10 (10)

Dnr 43-2016:4502

Fakta om Bergkvara skola

Bergkvara skolas verksamhet omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1–6 samt fritidshem. Vid skolan går cirka 140 elever. I förskoleklass går 18 elever och i grundskolan ca 120 elever.

Skolenheten leds av en rektor som även är rektor för övriga grundskolor i kommunen, samt en biträdande rektor. Skolenhetens inre arbete är organiserat i ett arbetslag med en arbetslagledare.

Fritidshemsverksamheten i Torsås kommun bedöms i ett övergripande huvudmannabeslut.